

La revisió dels actes com a garantia per al ciutadà

La possibilitat de formular alegacions i recursos en via administrativa contra els actes i les decisions de les administracions públiques que els afecten forma part dels drets processals bàsics dels ciutadans en les seves relacions amb l'Administració. Les dues facultats són manifestacions dels drets de participació en el procediment de qui té la condició de persona interessada en el procediment i de defensa d'aquest interès davant la decisió de l'Administració, i es concreten en la facultat de fer manifestacions i aportar elements al procediment perquè es tinguin en compte a l'hora de resoldre (dret a formular alegacions) i de demanar la revisió de l'acte o la resolució davant la mateixa administració (recursos); facultats que regulen els articles 79 i 107, respectivament, de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

El dret a formular alegacions i al tràmit d'audiència forma part també específicament del dret a una bona administració, de conformitat amb el que estableix l'article 22 de la Llei 26/2010, de 3 d'agost, de règim jurídic i de procediment de les administracions públiques de Catalunya.

El dret a participar en el procediment administratiu i de defensa davant les decisions administratives es concreta, doncs, fonamentalment però no exclusivament, en el tràmit d'audiència a la persona interessada en el procediment i el dret a formular recurs. La regla general en procediment administratiu és que es pot recórrer contra els actes que posen fi al procediment o contra els actes que, tot i ser de tràmit, n'impeixen la continuació, resolen directament o indirecta sobre el fons de l'assumpte, o bé causen indefensió o un perjudici irreparable a drets o interessos legítims (article 107 de la Llei 30/1992).

Tanmateix, algunes normes sectorials han suprimit, en determinats supòsits i quan concorren les circumstàncies que en cada cas la llei explícita, la facultat de formular recurs en via administrativa. En aquest mateix capítol d'administració pública es fa referència al supòsit de pagament bonificat de la denúncia en un procediment sancionador de trànsit, que implica, d'acord amb la redacció vigent de l'article 80 del Text refós de la Llei sobre trànsit, circulació de vehicles de motor i seguretat viària, aprovat pel Reial decret legislatiu

339/1990, de 2 de març, i modificat per la Llei 18/2009, de 23 de novembre (en endavant, Llei de seguretat viària), que es consideri que la denúncia es transforma en resolució ferma en via administrativa de manera que no és possible formular recurs en via administrativa, excepte l'extraordinari de revisió.

Més enllà de la valoració que es fa d'aquesta previsió legal, que recull un altre epígraf de l'informe, cal considerar irregular l'aplicació d'aquesta limitació del dret a la defensa a altres supòsits que no siguin els estrictament recollits per la norma.

Les limitacions al dret de recurs administratiu només les pot fixar una norma amb rang de llei i s'han d'interpretar restrictivament

Així, amb relació a la Llei de seguretat viària, el Síndic ha destacat que l'article 81.5 de la Llei de seguretat viària estableix que si la persona denunciada no formula alegacions ni abona l'import de la multa en el termini dels quinze dies naturals següents al de la notificació de la denúncia, aquest té l'efecte d'acte resolutori del procediment sancionador. En aquest supòsit, la sanció es pot executar transcorreguts trenta dies naturals des de la notificació de la denúncia.

Tanmateix, cal no confondre resolució executiva amb resolució ferma en via administrativa, de manera que la previsió legal esmentada habilita l'Administració a executar la sanció transcorreguts trenta dies des de la notificació de la denúncia si prèviament la persona denunciada no ha formulat alegacions, però no exclou la possibilitat de formular recurs de reposició.

Certament, l'article 138.3 de la Llei 30/1992 estableix que la resolució sancionadora és executiva quan posi fi a la via administrativa, previsió que coincideix amb el que estableix l'article 81.5 de la Llei de seguretat viària assenyalat més amunt. Tanmateix cal distingir els actes que posen fi a la via administrativa dels que són fermes en via administrativa, ja que els primers, de conformitat amb l'article 116 de la Llei 30/1992, admeten recurs de reposició, mentre que els actes fermes en via administrativa només admeten el recurs extraordinari de revisió,

quan sigui procedent, d'acord amb l'article 118 de la Llei 30/1992.

La Llei de seguretat viària no altera el règim general de recursos administratius que fixa la Llei 30/1992, amb relació a la denúncia contra la qual no s'ha formulat al·legacions, que esdevé acte resolutori i executable, però no ferm en via administrativa. Així, l'article 82.2 de la Llei de seguretat viària estableix que en cas que hi hagi resolució sancionadora expressa o en cas que la denúncia tingui efectes de resolució, perquè no s'han formulat al·legacions ni s'ha fet el pagament en termini, es pot formular recurs potestatiu de reposició.

Els tribunals qualificadors han de motivar la puntuació atorgada quan l'interessat ho demana expressament

Per tant, el fet que la denúncia tingui efectes d'acte resolutori del procediment sancionador no significa que sigui un acte ferm contra el qual no es pugui interposar recurs. Perquè fos així, caldria que la Llei de seguretat viària ho establís expressament, com passa en el cas de l'article 80 de la Llei amb relació al procediment abreujat, que finalitza amb el pagament bonificat i no admet recurs en via administrativa, excepte l'extraordinari de revisió.

El Síndic ha volgut destacar que qualsevol mesura que suposi una limitació dels drets de les persones ha de tenir cobertura legal

expressa i no es pot fonamentar en una interpretació que no tingui un suport exprés en l'articulat de la norma legal o que comporti l'aplicació analògica d'una restricció que la llei ha previst per a un altre supòsit.

Amb relació al dret a impugnar les decisions de l'Administració, però des de la perspectiva de qui participa en un procediment selectiu, cal fer referència a la facultat de qüestionar les decisions dels tribunals qualificadors i d'obtenir una resposta motivada a la reclamació, en les termes que preveu l'article 54.2 de la Llei 30/1992. En aquest sentit, el Síndic ha destacat que el Tribunal Suprem (Sentència de 14 de juliol de 2000) ha assenyalat que aquesta obligació de motivar no es refereix als dictàmens del tribunal qualificador, sinó a la resolució que posi fi al procediment de selecció.

Per tant, es pot considerar que, en principi, és suficient que l'òrgan de selecció doni a conèixer la puntuació que exterioritzi la qualificació atorgada. Ara bé, quan la persona interessada demani expressament la motivació de la puntuació, la jurisprudència afegeix que cal motivar el judici tècnic de l'òrgan qualificador, a fi de complir el manament d'interdicció de l'arbitrarietat. I l'exigència de motivació implica atendre l'obligació d'explicar les raons que han conduït a emetre el judici tècnic quan hagin estat expressament demanades. En aquest sentit, cal remarcar que el Tribunal Suprem ha assenyalat (Sentència de 25 de gener de 2010) que "la revisió de la qualificació és un tràmit essencial, i encara que les bases no el recullin expressament, la manca de previsió expressa no equival necessàriament a la seva prohibició".

Queixes 04526/2011 i 05114/2011

Dues persones que van participar en un concurs oposició per a l'accés a la funció pública docent van presentar queixa al Síndic pel desacord amb la resposta que van rebre a la sol·licitud de revisió que havien adreçat als tribunals de la convocatòria.

El Síndic va considerar que, en aquests dos casos, la resposta donada no complia els paràmetres establerts pel Tribunal Suprem sobre quin havia de ser el contingut mínim de la motivació de la decisió tècnica dels tribunals qualificadors, d'acord amb les consideracions que s'han exposat més amunt, i va recomanar al Departament d'Ensenyament que fes arribar a les persones interessades l'informe del tribunal qualificador que donés una resposta prou motivada a les qüestions plantejades.

El departament esmentat no va acceptar aquesta recomanació, però sí la d'enregistrar totes les reclamacions contra la qualificació dels tribunals avaluadors, que es va formular en el marc de la mateixa queixa.

Queixa 02891/2012

Davant la manca de resposta a un escrit adreçat al Servei Català de Trànsit amb relació a dues sancions de trànsit, aquest organisme va indicar al Síndic que la persona interessada no havia pagat la multa ni havia formulat al·legacions en els quinze dies següents a la notificació de la denúncia. El Servei Català de Trànsit no va admetre a tràmit aquest recurs perquè considerava que, a l'empara de l'article 81.5 de la Llei de seguretat viària, la denúncia havia esdevingut acte resolutori i no s'hi podia formular recurs administratiu en contra.

El Síndic va suggerir al Servei Català de Trànsit que revisés aquesta decisió, perquè entenia que contra la denúncia, convertida en acte resolutori, la persona interessada podia formular recurs de reposició, de conformitat amb les consideracions que s'han exposat en aquest epígraf. Aquesta resolució resta pendent d'acceptació al moment de redactar aquest informe.

Pàgines extretes de l'Informe anual 2012. Per accedir-hi, cliqueu aquí.